

Lisätiedot:

opetuspäällikkö Agneta Eklund, puh. 040 652 8448
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten perusopetuksen oppilaaksiottokriteereitä valmistellaan päivitettäväksi. Tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa oppilaaksioton periaatteita sekä lisätä sen ennakoitavuutta opetuksen järjestämisessä.

Nykyiset kriteerit ovat luettavissa osoitteessa:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/kokous/2023423-11.PDF>

Oppilaaksioton periaatteista ja kriteereistä päättävät Kauniaisten kasvatus- ja koulutusvaliokunnat. Nyt valmisteltavat muutokset etenevät päätöksentekoon valmistelun jälkeen syksyllä 2026, ja nuorisovaltuuston näkemyksiä hyödynnetään osana jatkovalmistelua.

Mitä oppilaaksiotto tarkoittaa?

Kaikille Kauniaisissa asuville oppilaille taataan koulupaikka kaupungin kouluissa. Perusopetuslain mukaisesti oppilaalle osoitetaan lähikoulu tai muu soveltuva opetuksen järjestämispaikka. Oppilaalla on myös mahdollisuus hakeutua muuhun kouluun, mikäli opetuksen järjestämisedellytykset sen mahdollistavat.

Kauniaisiiin voidaan ottaa myös muiden kuntien oppilaita toissijaisessa oppilaaksiotossa, mikäli vapaita oppilaspaikkoja on ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen käytettävissä. Oppilaspaikat varataan ensisijaisesti kauniaisilaisille oppilaille, eikä toissijainen oppilaaksiotto saa edellyttää uusien opetusryhmien perustamista tai merkittäviä lisäresursseja.

Nykytilanne käytännössä

Nykyisten kriteerien mukaan oppilaan oikeus koulupaikkaan Kauniaisissa on sidottu asuinkuntaan. Mikäli oppilas muuttaa pois Kauniaisista, oikeus kaupungin oppilaspaikkaan päättyy, ja koulunkäynnin jatkaminen Kauniaisissa edellyttää hakemista toissijaisessa oppilaaksiotossa.

Toissijaisessa oppilaaksiotossa oppilaspaikka voidaan myöntää, mikäli vapaita paikkoja on käytettävissä. Hakeminen on mahdollista myös kesken lukuvuoden, ja myönnetty oppilaspaikka voi joissakin tilanteissa jatkua perusopetuksen loppuun saakka, mikäli opiskelu jatkuu keskeytyksettä.

Toissijainen oppilaaksiotto on käytännössä painottunut vuosiluokille 1 ja 7, mutta sitä on voitu soveltaa myös muille vuosiluokille vapaan kapasiteetin mukaan. Valinnoissa on käytetty etusijajärjestystä, jossa esimerkiksi Kauniaisissa esiopetuksen suorittaneet ja Kauniaisissa koulua käyvien sisarukset ovat olleet etusijalla. Jos vapaita paikkoja on ollut vähemmän kuin hakijoita, valinnassa on käytetty tarvittaessa arvontaa. Lisäksi käytössä on ollut jonotuslista.

Hakijoita on tullut pääasiassa Espoosta sekä yksittäisiä muista kunnista. Hakijoita on tullut pääasiassa Espoosta sekä yksittäisiä muista kunnista. Kauniaisten sijainti

Espoon läheisyydessä tekee hakeutumisesta luontevaa, mikä korostaa tarvetta selkeille ja ennakoitaville oppilaaksioton periaatteille.

Miksi muutoksia tarvitaan?

1. Oppilaiden yhdenvertaisuus

Pääkaupunkiseudun kunnissa oppilaaksioton käytännöt eroavat jonkin verran toisistaan. Esimerkiksi Kauniaisissa oppilas on voinut joissakin tilanteissa jatkaa koulunkäyntiä kaupungissa poismuuton jälkeen joustavammin kuin monissa muissa kunnissa. Yhtenäisemmät käytännöt lisääisivät selkeyttä ja yhdenvertaisuutta sekä vähentäisivät sitä, että kuntien erilaiset käytännöt vaikuttavat koulupaikan hakemiseen. Tämä tukee myös oppilaiden tarvitsemien tukitoimien ja resurssien pitkäjänteistä suunnittelua.

2. Opetuksen järjestäminen

Oppilasmäärien vaihtelu vaikuttaa siihen, miten opetus voidaan järjestää. Alaluokilla jo pienetkin muutokset oppilasmäärissä voivat vaikuttaa ryhmäkokoihin tai siihen, tarvitaanko uusia opetusryhmiä. Yläluokilla riittävä oppilasmäärä mahdollistaa valinnaisaineiden järjestämisen ja toimivien opetusryhmien muodostamisen. Tämä koskee myös esimerkiksi kielikylpylinjaa, jossa opetus jatkuu koko perusopetuksen ajan. Toissijainen oppilaaksiotto tukee riittävien opetusryhmien muodostumista. Kun oppilasmäärät ovat ennakoitavissa, koulun toimintaa voidaan suunnitella paremmin myös poikkeus- ja muutostilanteissa.

3. Resurssit

Kasvatus- ja koulutusvaliokunnat päättävät vuosittain koulujen enimmäisoppilasmäärästä. Toissijaisessa oppilaaksiotossa oppilaita voidaan ottaa vain, jos näissä rajoissa on tilaa. Kauniaislaisille oppilaille taataan kuitenkin aina koulupaikka myös silloin, kun enimmäisoppilasmäärä ylittyy. Nykyisessä järjestelmässä enimmäisoppilasmäärät voivat ylittyä käytännössä joissakin tilanteissa, mikä vaikeuttaa oppilasmäärien ennakointia ja resurssien suunnittelua. Tavoitteena on, ettei toissijainen oppilaaksiotto johtaisi uusien opetusryhmien perustamiseen tai lisäresurssien tarpeeseen.

Koulujen tilat, henkilöstö ja tukipalvelut suunnitellaan ensisijaisesti kaupungin oman oppilasmäärän ja palvelutarpeen pohjalta. Oppilasmäärien vaihtelu voi vaikuttaa ryhmäkokoihin, opetuksen järjestämiseen ja siihen, miten oppilaiden tarvitsema tuki voidaan toteuttaa. Ennakoitavammat oppilasmäärät helpottavat resurssien suunnittelua ja tukevat opetuksen sujuvaa järjestämistä.

Miten kriteereitä esitetään muutettavan?

Valmistelussa tarkastellaan seuraavia muutoksia oppilaaksioton periaatteisiin:

- Alaluokkien (1–6) oppilaaksiottoa esitetään rajattavaksi pääosin kauniaislaisiin oppilaisiin, jotta opetuksen järjestäminen ja ryhmäkoot pysyvät ennakoitavina.
- Yläluokilla (7–9) toissijaista oppilaaksiottoa voidaan toteuttaa vain, jos kouluissa on vapaita oppilaspaikkoja.
- Poismuuton jälkeen oikeus koulupaikkaan Kauniaisissa päättyy lukukauden lopussa, ja koulun jatkaminen edellyttää hakemista toissijaisessa oppilaaksiotossa.

- Jatkuva hakumenettely päättyy, ja oppilaaksiotto järjestetään jatkossa kerran vuodessa.
- Toissijaisessa oppilaaksiotossa otetaan jatkossa entistä selkeämmin huomioon opetuksen järjestämisen edellytykset ja käytettävissä olevat resurssit.
- Kielikylpyluokkien toissijaisen oppilaaksioton käytännöt säilyvät ennallaan.

Vaikutusten arviointi

Muutosten tavoitteena on tehdä oppilaaksiotosta selkeämpi ja helpommin ennakoitava. Kun säännöt ovat yhtenäisemmät ja oppilaspaikkojen määrä paremmin etukäteen tiedossa, koulun arkea on helpompi suunnitella.

Alaluokilla tämä auttaa pitämään ryhmäkoot tasaisempina, koska oppilasmäärät eivät vaihtele yhtä yllättävästi. Tämä tekee opetuksen suunnittelusta ja arjen järjestämisestä ennakoitavampaa.

Yläluokilla toissijainen oppilaaksiotto tukee riittävien opetusryhmien muodostamista ja mahdollistaa valinnaisaineiden järjestämisen tasapainoisesti. Resurssien (tilat, opettajat ja tukipalvelut) suunnittelu helpottuu, kun oppilasmäärät ovat paremmin tiedossa etukäteen eikä muutoksia tule lyhyellä varoitusajalla.

Lisäksi yhtenäiset käytännöt selkeyttävät kuntien välistä työnjakoa, eli sitä miten oppilaat sijoittuvat eri kuntien kouluihin ja millä periaatteilla.

Päätösehdotus:

Nuorisovaltuusto merkitsee valmistelun tiedoksi ja käy keskustelun esitettyjen muutosten vaikutuksista oppilaisiin. Nuorisovaltuuston näkemyksiä hyödynnetään jatkovalmistelussa.

.....

Asian käsittely:

Oppilaaksiottokriteerien valmistelua ja esitettyjä muutoksia esiteltiin nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto kävi asiasta keskustelun ja toi esiin erityisesti oppilaiden yhdenvertaisuuteen, hyvinvointiin ja koulupolun jatkuvuuteen liittyviä näkökulmia.

Nuorisovaltuusto nosti esiin huolen siitä, että koulupaikan menettäminen poismuuton vuoksi voi olla oppilaiden kannalta epätasa-arvoista. Erityisesti vähänvaraiset perheet saattavat joutua muuttamaan toistuvasti, eikä heillä usein ole mahdollisuutta valita asuinpaikkaansa vapaasti. Tällöin lapsi joutuu kantamaan muutoksen seuraukset, vaikka muutto ei ole hänen oma päätöksensä.

Keskustelussa korostettiin, että toistuvat muutot ja koulunvaihdot voivat heikentää lapsen turvallisuuden tunnetta ja vaikeuttaa kiinnittymistä pysyvään ympäristöön. Kaverisuhteiden katkeaminen ja ryhmän vaihtuminen voivat lisätä yksinäisyyttä ja heikentää kokemusta kuulumisesta yhteisöön. Nuoret pitivät erityisen tärkeänä, että alakouluikäisillä on mahdollisuus rakentaa pysyviä sosiaalisia suhteita.

Nuorisovaltuusto toi esiin, että alakoulu on lapsen sosiaalisen kehityksen ja turvallisuuden tunteen kannalta keskeinen vaihe. Useat koulunvaihdot voivat myös vaikuttaa oppimistuloksiin ja koulunkäynnin sujuvuuteen.

Lisäksi keskustelussa todettiin, että Kauniainen on maantieteellisesti pieni ja tiivis kaupunki, ja käytännössä voi syntyä tilanteita, joissa oppilas asuu Espoon puolella mutta lähikoulu sijaitsee Kauniaisissa. Näissä tilanteissa koulupaikan menettäminen voi tuntua oppilaan näkökulmasta kohtuuttomalta.

Nuorisovaltuusto piti tärkeänä, että jatkovalmistelussa arvioidaan lapsen edun toteutumista poismuutotilanteissa. Keskustelussa nostettiin esiin mahdollisuus huomioida yksilölliset tilanteet, kuten muuton tilapäisyys, perheiden kanssa käytävä vuoropuhelu sekä lähialueiden tarkastelu pelkkien kuntarajojen sijaan.

Nuorisovaltuusto korosti, että oppilaaksiottokriteereitä valmisteltaessa tulee huomioida kokonaisvaltaisesti oppilaan etu, jatkuvuus koulupolussa sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen.

Päätös:

Nuorisovaltuusto merkitsi tiedoksi oppilaaksiottokriteerien valmistelun ja kävi keskustelua esitettyjen muutosten vaikutuksista oppilaisiin.

Nuorisovaltuuston kokouksessa esiin nousseet näkemykset huomioidaan jatkovalmistelussa.

Pöytäkirjanote toimii Nuorisovaltuuston lausuntona asiasta.

Jakelu:

Svenska utskottet för fostran och utbildning
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Opetuspäällikkö